

गाउँसभाको चौधौँ अधिवेशन २०८० साल आषाढ ०७ गते बिहिवार

गाउँपालिका उपाध्यक्ष

हरि प्रसाद पाठकले

प्रस्तुत गर्नुभएको

आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को

बजेट बक्तव्य

बगनासकाली गाउँपालिका

लुम्बिनी प्रदेश

पाल्पा, नेपाल

(२०८०)

आदरणीय सभाध्यक्षज्यू,

गाउँसभाका सदस्यज्यूहरू,

बगनासकाली गाउँपालिकाको गरिमामय चौधौँ गाउँसभामा आ.व. २०८०/८१ को नीति, कार्यक्रम तथा बजेट प्रस्तुतीकरण सभामा पाल्नुहुने सभाका सम्पूर्ण सदस्य ज्यूहरूमा हार्दिक स्वागत गर्न चाहन्छु । यो गरिमामय चौधौँ गाउँसभाको अवसरमा राष्ट्रिय स्वाधीनताको रक्षा, लोकतन्त्र प्राप्ति, तथा संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपाल निर्माणका लागि भएका जन आन्दोलन एवं बलिदानीपूर्ण संघर्षमा देश र जनताका लागि आफ्नो जीवन उत्सर्ग गर्ने सम्पूर्ण महान शहीदहरूमा भावपूर्ण श्रद्धासुमन व्यक्त गर्न चाहन्छु । साथै कोभिड-१९ को महामारी र अन्य विपदका कारण मृत्युवरण गर्नुभएका नागरिकहरूप्रति हार्दिक श्रद्धासुमन तथा परिवारजनमा गहिरो समवेदना व्यक्त गर्न चाहन्छु ।

आज हामी नेपालको राजनीतिक व्यवस्था परिवर्तन गरी जनताद्वारा अनुमोदित जनप्रतिनिधिहरूले सञ्चालन गरेको संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रको व्यवहारिक अभ्यास गरिरहेका छौँ । संघीयता कार्यान्वयनको क्रममा स्थानीय तह स्थापना भएको छैठौँ वर्षमा प्रवेश गरिरहदा जनताबाट निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरूको पहिलो कार्यकाल समाप्त भई दोस्रो कार्यकालको दोस्रो वर्ष आरम्भ भएको छ । जनताको सबैभन्दा नजिकको सरकार स्थानीय तहको दोस्रो निर्वाचनबाट निर्वाचित हुनुभएका सम्पूर्ण जनप्रतिनिधिज्यूहरूलाई हार्दिक बधाई दिदै सफल कार्यकालको शुभकामना व्यक्त गर्न चाहन्छु ।

"समृद्ध बगनासकाली गाउँको सार, समग्र विकासको दिगो आधार" को दिर्घकालीन सोचको कार्यान्वयन गर्न आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को प्रस्तावित बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा निम्न विषयलाई मार्गदर्शनको रूपमा लिइएको छ ।

- १ नेपालको संविधान
- २ स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४
- ३ संघीय तथा प्रदेश सरकारका नीति, कार्यक्रम तथा बजेट सिलिङ्ग,
- ४ दिगो विकास लक्ष्य,
- ५ चालु पञ्चवर्षिय योजनाले निर्दिष्ट गरेका लक्ष्य, उद्देश्य र रणनीतिहरू,
- ६ आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को लागि संघीय सरकारद्वारा प्रस्तुत बजेट बक्तव्य
- ७ आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को लागि लुम्बिनी प्रदेश सरकारद्वारा प्रस्तुत बजेट बक्तव्य

८ स्थानीय तहको नीति, कार्यक्रम तथा बजेट निर्माण र सार्वजनिक सम्पत्ति हस्तान्तरण कार्यविधि, २०७४

९ बगनासकाली गाउँ कार्यपालिकाबाट पारित कार्यविभाजन नियमावली, २०७४

१० बगनासकाली गाउँ कार्यपालिकाबाट पारित कार्यसम्पादन नियमावली, २०७४

११ स्थानीय तहको योजना तर्जुमा दिग्दर्शन , २०७८

१२ गाउँपालिकामा रहेका विषयगत समितिका सुझाबहरु, सर्वदलीय र सर्वपक्षीय सुझाबहरु, संचारकर्मी लगायत सरोकारवाला निकायहरुको सुझाव आदि

१३ लुम्बिनी प्रदेश सरकारको प्रथम आवधिक योजना

१४ बगनासकाली गाउँपालिकाको आवधिक योजना

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म आर्थिक वर्ष २०८०/८१ का लागि प्रस्तावित बजेटका उद्देश्यहरु प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

१. कृषि क्षेत्रको व्यवसायिकरण, विविधिकरण र यान्त्रिकरणको माध्यमबाट उत्पादन र उत्पादकत्व बृद्धि गर्ने

२. विकासका पूर्वाधारहरुको पहुँच बिस्तार गरी बस्तीस्तरसम्म विकासका अवसरहरुको पर्याप्त उपयोग गर्ने अवस्थाको सुनिश्चितता गर्ने,

३. सन्तुलित, समावेशी र समन्यायिक विकासको अवधारणा मार्फत विभिन्न वर्ग, क्षेत्र, लिङ्ग, समुदाय र जातजातिको श्रोत साधनमा पहुँच अभिवृद्धि गर्ने,

५. उत्पादनमूलक क्षेत्रमा व्यवसायिकता र उद्यमशीलताको विकास एवं सामाजिक परिचालन मार्फत गरिवी न्यूनीकरण गर्ने,

७. विकासको दृष्टिले पछाडि परेका वडाहरुमा प्राथमिकताका आधारमा विकास कार्यक्रमहरु पुराई जनताको सामाजिक आर्थिक रुपान्तरण गर्ने,

८. स्वच्छ सुरक्षित खानेपानी, सरसफाई र स्वास्थ्य सम्बन्धी चेतनाको अभिवृद्धि गरी दीर्घकालीन लक्ष्य प्राप्तिसमा टेवा पुर्याउने,

९. विकास कार्यक्रम तथा आयोजनाहरु सञ्चालन गर्दा सरोकारवालाहरु बीच समन्वय कायम गर्दै जनसहभागिता, पारदर्शिता र उत्तरदायित्व बढाई सु-शासनको प्रत्याभूति दिने,

१०. वातावरणमैत्री नीति योजना र कार्यक्रम तय गरी कार्यान्वयन गर्ने,

११. कृषि एवं पशुपालनलाई व्यवसायिकरण गरी आय आर्जन वृद्धि गर्ने,
१२. समृद्ध, समुन्नत र श्रोत सम्पन्न आधुनिक गाउँपालिकाको रूपमा विकास गर्ने,

नेपालको संविधानले सुनिश्चित गरेका मौलिक हक, मार्गनिर्देशक सिद्धान्त र नीतिहरूको कार्यान्वयन, बगनासकाली गाउँपालिकाको दिर्घकालीन सोचको कार्यान्वयन गर्न प्रस्तावित बजेटमा देहायका प्राथमिकता निर्धारण गरेको छु ।

१. कृषि तथा पशु क्षेत्रमा उत्पादनमा आधारित अनुदान र उत्पादकत्व वृद्धि,
२. बगनासकाली गाउँपालिकाका गौरबका आयोजनाहरूको कार्यान्वयन,
३. आधारभुत स्वास्थ्य क्षेत्रको विस्तार, गुणस्तरीय शिक्षाको उपलब्धता,
४. स्थानीय मागमा आधारित भौतिक पूर्वाधारको विकास,
५. भाषा, कला, साहित्य र सँस्कृतिको संरक्षण र जगेर्ना,
६. स्वच्छ खानेपानी तथा सरसफाई व्यवस्थापन,
७. सार्वजनिक सेवा प्रवाह र जनशक्ति व्यवस्थापन,
८. वन तथा बातावरण संरक्षण र विपद व्यवस्थापन,
९. महिला, दलित, आदिवासी जनजाति, युवा, विपन्न र आर्थिक सामाजिक दृष्टिले पछाडि परेका वर्गको संरक्षण र सशक्तिकरण,
१०. घरेलु तथा साना उद्योगको संरक्षण र विकास,

आदरणीय सभाध्यक्षज्यू, यस सम्मानित गाउँसभाका सदस्यज्यूहरू,

अब म चालु आ.ब. २०७९/०८० को जेष्ठ मसान्त सम्मको यथार्थ बजेट खर्च विवरण उल्लेख गर्न चाहन्छु ।

क्र.सं.	खर्चको प्रकृति	बार्षिक बजेट	खर्च रु	खर्च प्रतिशत
१	चालु खर्च	३४,१७,८४,०००	२५,११,९९,६१६.२२	७३.५०
२	पूँजीगत खर्च	१८,५५,७५,०००	११,७१,५६,५८९	६३.१३
जम्मा		५२,७३,५९,०००	३६,८३,५६,२०५.२२	६९.८४

आदरणीय सभाध्यक्षज्यू

अब म आ.ब. २०८०/०८१ को प्रस्तावित वार्षिक बजेटको विभिन्न क्षेत्रगत विनियोजनको संक्षिप्त विवरण प्रस्तुत गर्दछु ।

क्र सं	विषय क्षेत्र	प्रस्तावित विनियोजित रकम रु
१	आर्थिक विकास	२ करोड २८ लाख ५० हजार
२	सामाजिक विकास	२४ करोड ८५ लाख ३७ हजार
३	पुर्वाधार विकास	११ करोड ८९ लाख ७५ हजार
४	सुशासन तथा अन्तरसम्बन्धित क्षेत्र	२ करोड ६२ लाख ४३ हजार
५	कार्यालय संचालन तथा प्रशासनिक	७ करोड ६८ लाख ५९ हजार ५२४
	जम्मा	४९ करोड ३४ लाख ६४ हजार ५२४

आदरणीय अध्यक्षज्यू, सभाका सदस्यज्युहरु,

अब म आर्थिक वर्ष २०८०/८१ का लागि संक्षिप्त आय-व्यय अनुमान प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

क्र सं	आय तर्फ	रकम रु	क्र.सं.	व्यय तर्फ	रकम रु.
१	संघीय सरकार				
	समानिकरण अनुदान	९,५०,००,०००	१	गाउँपालिका चालु	८,३७,०५,०००
	सशर्त अनुदान	२४,६०,००,०००	२	गापा पुँजीगत	१०,२८,०९,५२४
	समपुरक अनुदान	६०,००,०००	३	वडा तर्फको कुल बजेट	३,०८,००,०००
	विशेष अनुदान	७५,००,०००	४	सशर्त अनुदान	२४,६०,००,०००

				संघीय सरकार	
	जम्मा	३५,४५,००,०००	५	विशेष अनुदान संघीय सरकार	७५,००,०००
२	प्रदेश सरकार		६	समपुरक अनुदान संघीय सरकार	६०,००,०००
	समानिकरण अनुदान	६६,०८,०००	७	सशर्त अनुदान प्रदेश सरकार	६६,५०,०००
	सशर्त अनुदान	६६,५०,०००	८	समपुरक अनुदान प्रदेश सरकार	१,००,००,०००
	समपुरक अनुदान	१,००,००,०००			
	जम्मा	२,३२,५८,०००			
३	राजस्व बाँडफाँड				
	भ्याट र अन्त शुल्कः	७,७२,४८,६००			
	विद्युत रोयल्टी	१,००,००,०००			
	वन रोयल्टी	५०,०००			
	सवारी साधन	४४,०७,९२४			
	जम्मा	९,१७,०६,५२४			
४	अन्य आय				
	आन्तरिक आय	९०,००,०००			
	गत बर्षको बैंक मौज्दात	१,५०,००,०००			
	जम्मा	२,४०,००,०००			
	कुल बार्षिक आय अनुमान	४९,३४,६४,५२४		कुल बार्षिक व्यय अनुमान	४९,३४,६४,५२४

संघीय सरकार र लुम्बिनी प्रदेश सरकारबाट थप अख्तियारी स्वरूप प्राप्त हुने बजेट रकमलाई बजेटमा समावेश गर्दै लगिनेछ ।

माथि उल्लेखित कार्यक्रमहरूलाई आर्थिक वर्ष ०८०/०८१ मा सम्बोधन गर्न प्राप्त स्रोत र साधनलाई अधिकतम सदुपयोग गर्ने गरी बजेट विनियोजन गरिएको बजेटको संक्षिप्त झलक प्रस्तुत

गर्न चाहन्छु । साथै बजेट विनियोजनको विस्तृत विवरण विनियोजन विधेयक, २०८० गाउँसभामा पेश गरिने व्यहोरा जानकारी गराउन चाहन्छु ।

बगनासकाली गाउँपालिकाका ९ वटै वडाबाट बस्तीस्तरका योजना छनोट गरी प्राथमिकताका आधारमा योजना तथा कार्यक्रम छनोट तथा रकम विनियोजनको प्रस्ताव गर्न वडा समितिलाई नै अधिकार प्रत्यायोजन गरी देहाय बमोजिमका वडाहरूमा देहाय बमोजिम बजेट सिलिङ, अनुसार प्राप्त भएका योजना तथा कार्यक्रम गाउँकार्यपालिकाको बैठकद्वारा पारित गरी गरिमामय सभा समक्ष प्रस्ताव गरिएको छ ।

क्र.सं.	वडा नं	जम्मा रु.
१	बगनासकाली गाउँपालिका वडा नं १	३८ लाख
२	बगनासकाली गाउँपालिका वडा नं २	३४ लाख
३	बगनासकाली गाउँपालिका वडा नं ३	३४ लाख
४	बगनासकाली गाउँपालिका वडा नं ४	३४ लाख
५	बगनासकाली गाउँपालिका वडा नं ५	३४ लाख
६	बगनासकाली गाउँपालिका वडा नं ६	३८ लाख
७	बगनासकाली गाउँपालिका वडा नं ७	३४ लाख
८	बगनासकाली गाउँपालिका वडा नं ८	२८ लाख
९	बगनासकाली गाउँपालिका वडा नं ९	३४ लाख
	जम्मा	३ करोड ८ लाख

१) नेपाल सरकार र लुम्बिनी प्रदेश सरकार सँग संयुक्त रूपमा योजना कार्यान्वयन गर्न समपुरक कोष (प्रदेश/संघ) का लागि आवश्यक रकम विनियोजन प्रस्ताव गरिएको छ ।

२) गाउँपालिकाको प्रशासनिक भवन चिर्तुङ्धाराको चिलाडदी भञ्ज्याङ्गमा निर्माण भइरहेको छ । आगामी आर्थिक वर्षमा प्रशासनिक भवनको निर्माण कार्य सम्पन्न भई प्रशासनिक भवनबाट सेवा प्रवाह हुनेछ साथै भवन निर्माणका लागि रु. ५० लाख विनियोजन प्रस्ताव गरिएको छ ।

३) विभिन्न किसिमका विपदजन्य जोखिम र विषम परिस्थिती को सामना गर्नका लागि विपद् व्यवस्थापन कोषका लागि रु. ५० लाख विनियोजन प्रस्ताव गरिएको छ ।

४) सामाजिक सुरक्षा तथा स्वास्थ्य संवेदनशीलतालाई मध्यनजर गर्दै स्वास्थ्य तर्फ रु. ३५ लाख विनियोजन प्रस्ताव गरिएको छ ।

५) बगनासकाली गाउँपालिकालाई लुम्बिनी प्रदेशको पहिलो बालमैत्री गाउँपालिका घोषणा गरिएको छ । साथै अभियानलाई आ.ब. ०८०/०८१ मा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिन यस वर्ष कुल रकम रु. २० लाख विनियोजन गरी भविष्यका कर्णधार बालबालिकाको लागि लगानीका लागि प्रस्ताव गरिएको छ ।

६) आर्थिक विकासको पाटो गाउँपालिका स्तरीय कृषि विकास तर्फ रु. ३५ लाख, पशु विकास तर्फ रु. २० लाख विनियोजन प्रस्ताव गरिएको छ । कृषि र पशुमा गरिने लगानीबाट रोजगार सिर्जना भई आत्मनिर्भर अर्थतन्त्र निर्माण हुने अपेक्षा गरिएको छ ।

७) शैक्षिक गुणस्तर सुधार गर्न र शैक्षिक गतिविधि संचालनको लागि रु. ८२ लाख विनियोजन गरिएको छ ।

८) युवाहरुको लागि रोजगारी सिर्जना गर्न विभिन्न स्वरूपमा युवा स्वरोजगारका कार्यक्रम संचालन गरीनेछ । यसका लागि रु २० लाख विनियोजन गरेको छु ।

९) खानेपानी लिफ्टिङको बिद्युत महशुल बापतको अनुदान ६० प्रतिशतले हुने रकम उपभोक्ता समितिलाई उपलब्ध गराउने कार्यक्रमलाई यो वर्ष पनि निरन्तरता दिइनेछ । यसका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरीएको छ ।

१०) लिफ्टिङ खानेपानी आयोजनाका मोटर बिग्रीई मर्मत नहुने अवस्था सिर्जना भएमा खरिद गर्न ६० प्रतिशत रकम अनुदान उपलब्ध गराउनको लागि रकम विनियोजन गर्न प्रस्ताव गरिएको छ ।

११) भाषा, साहित्य तथा सँस्कृति, शिक्षा, स्वास्थ्य, पर्यटन, युवा तथा खेलकुद, गरिबी निवारण, सहकारी, सामाजिक परिचालन, सुचना तथा संचार, बालबालिका, महिला, जेष्ठ नागरिक, आदिवासी जनजाति, अपाङ्ग, सिमान्तकृत बोटे र कुमाल जातिलाई समेत मध्यनजर राखी प्राप्त स्रोत साधनको दायरा भित्र रहेर कार्यक्रम तथा बजेटद्वारा यथोचित सम्बोधन गर्ने प्रयास गरीएको छ ।

१२) अभिभावक बिहिन बालबालिकाहरुको स्याहार सम्भार र शिक्षाको निम्ति मासिक रु.१००० का दरले राहत रकम उपलब्ध गराउन बालमैत्री कार्यक्रम अन्तर्गत बजेट विनियोजन गरिएको छ

अपाङ्ग परिचयपत्र प्राप्त गरेका ग र घ समुहका गाउँपालिकाका नागरिकहरूका लागि क्रमशः मासिक रु ५०० र ३०० का दरले निर्वाह भत्ता प्रदान गर्ने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइएको छ। यसका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।

१३) बिगतका अधुरा योजनाहरूलाई पुरा गर्नेगरी प्राथमिकता दिई बजेट विनियोजनको प्रयास गरिएको छ ।

१४) वडाहरूबाट आवश्यकता पहिचान र बजेट विनियोजन भई आएका योजना तथा कार्यक्रमहरूलाई प्राथमिकता दिई निर्णयार्थ सभामा स्विकृतिको लागि प्रस्ताव गरिएको छ ।

१५) सामुदायिक महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका प्रोत्साहन सुविधा मासिक रु १०००/- उपलब्ध गराउने गरी आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।

१६) हिंसा पिडित महिलाहरूलाई निःशुल्क परामर्श सेवा केन्द्र संचालन गर्ने र लैङ्गिक हिंसा निवारण कोषलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।

१७) राष्ट्रसेवक कर्मचारीको मनोबल उच्च बनाउदै सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउन तथा कार्यस्थलमा हुने दुर्घटना तथा जोखिम कम गर्न गाउँपालिकामा कार्यरत स्थायी तथा करार कर्मचारीहरूको सामुहिक दुर्घटना बिमा गरिनेछ ।

१८) गाउँपालिकाको सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउन गाउँपालिका, वडा कार्यालय र स्वास्थ्य चौकीहरूमा विद्युतीय हाजिरीको व्यवस्था गरिनेछ ।

बजेट कार्यान्वयन, अनुगमन मुल्यांकन तथा कार्यक्रमको प्रभावकारिता

सम्मानित गाउँसभाबाट पारित योजना तथा कार्यक्रम र बजेटको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि कार्यतालिका बनाई आगामी आर्थिक वर्षको पहिलो महिनाभित्रबाटै कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु । गाउँपालिकाको लक्ष्य प्राप्तिसमा केन्द्रित रहन जनप्रतिनिधि र कर्मचारीबीच निरन्तर अन्तरक्रिया गर्ने र कर्मचारीको क्षमता विकासका लागि कार्यसम्पादनसँग सम्बन्धित तालिमको आयोजना गरिनेछ ।

बजेट कार्यान्वयनमा आर्थिक अनुशासन, सुशासन र मितव्ययिताका मुलभुत सिद्धान्तलाई आत्मसाथ गर्दै वित्तीय अनुशासनलाई जोड दिइनेछ । सार्वजनिक सुनुवाइ, सामाजिक परीक्षण र प्रभावकारी

अनुगमन मुल्याङ्कन गरी बजेटको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ । कर प्रणालीलाई व्यवस्थित बनाई जनतालाई करप्रति सचेत बनाउन "हामीले तिरेको कर हाम्रै विकासका लागि " भन्ने भावनाको विकास गर्दै प्रगतिशील कर प्रणाली लागु गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ करदाताहरु सँग सहकार्य गर्दै प्रविधिमा आधारित नागरिकमैत्री कर प्रणालीलाई जोड दिइने छ ।

उपरोक्त नीति, कार्यक्रम तथा बजेट सम्बन्धमा सभाका सम्पूर्ण सदस्यहरुको रचनात्मक, सल्लाह र सुझावको अपेक्षा गरेको छु । गाउँपालिकामा उपलब्ध स्रोत र साधनले धान्न नसकेका आयोजनाहरुलाई संघीय सरकार तथा प्रदेश सरकारमा पठाइनेछ । गाउँपालिकाको समष्टिगत विकासको लागि गाउँपालिकाबासी सरोकारवाला सबैको चासो र सहभागिता जरुरी छ । तसर्थ सहभागितामूलक योजना छनोट प्रक्रियामा बस्तीस्तर देखि नै सरोकारवालाहरुले छनोट गरी वडा समिति मार्फत प्राथमिककरण गरी आएका योजना तथा कार्यक्रमलाई गाउँकार्यपालिकाले समेत प्राथमिकताको आधार बनाएको छ । आ.व.२०८०/८१को वार्षिक नीति कार्यक्रम तथा बजेट तयार गर्ने सिलसिलामा महत्वपूर्ण योगदान पुर्याउनु हुने वडाअध्यक्षज्यूहरु, योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिका सदस्यज्यूहरु, कार्यपालिका सदस्यज्यूहरु, विषयगत समितिका सदस्यज्यूहरु, वडा सदस्यज्यूहरु, लगायत सम्पूर्ण कर्मचारीहरुमा विशेष धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

सिमित स्रोत, साधनलाई अधिकतम सदुयोग गर्न तथा रचनात्मक सुझावका लागि सबैसँग हार्दिकता पूर्वक आग्रह गर्दछु । हामीले प्रस्ताव गरेका नीति, कार्यक्रम र बजेटका सन्दर्भमा विनियोजन विधेयक, २०८० का रूपमा चौधौँ गाउँसभा पेश हुनेछ र दफावार रूपमा छलफल, बहस गरी विधेयकलाई पास गरी विनियोजन ऐनको रूपमा सरोकारवाला सबैलाई उपलब्ध गराइनेछ । अन्तमा, नीति, कार्यक्रम तथा बजेट तयार गर्न प्रत्यक्ष अप्रत्यक्ष रूपमा सहयोग पुर्याउनु हुने सबै आदरणीय महानुभावहरु प्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु ।

जय, बगनासकाली ।

हरी प्रसाद पाठक

उपाध्यक्ष

७ आषाढ, २०८०